

Ὅσα ἀπὸ φιλολογίαν. ιη.

Διὰ τὸν ὄψιν, ἐὰν ἀξέωνται ἀναγεννάσκειν, ὕπνος λαμβάνει καὶ μὴ βουλομένης τὸν δὲ βουλομένης παρεξηγηρέναι, ὅταν λάβωσι βιβλίον, ἢ ὅσοις μὴ εἴσι πνευματικῆ καὶ κινήσεως διὰ ψυχρότητα φύσεως, ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, δι' οἷς ἀπειθήματα γίνονται πνευματικῶν ἀπέπλον διὰ ψυχρότητα, οὕτως ὅταν ὄψιν κινήται ἢ διανοία καὶ μὴ νοήσῃ ὅπως ἴσῃ σὰ π. ἐκκρούσῃ τῆ ἑτέρα κινήσῃ οὕση κατὰ ψυχικῆ διὸ μάλιστα καθεύδουσιν, ὅταν δὲ ἐρεείσῃσι πρὸς τὴν τῆ διανοία. ὡσπερ ἢ ἀνάγνωσις ποιεῖ μιν οὕτως τῆς θερμαντικῆς κινήσεως ἐκ ἐκκρούσεως ἐὰν ἐθένοσ' ὡσεὶ ἐδωκένται καθεύδειν ἢ τῶν ἢ φύσιν ἐχόντων, ὅταν εἴη πρὸς ἑνὴν διανοία καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῆ ἐκτροπότη οὕσα, ἢ ἄλλο καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ὄψιν τὸν πόπον τῆτον, ἂν ἠρέμισις ὁ ὕπνος ὅταν δὲ εἴη, καὶ ὅς κοπιᾷσῃ ὁ νοῦς, βαρύνει τὴν κηφάλλω τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ποιεῖ τὸν ὕπνον κινήσεως δὲ τῆς ψυχῆς καὶ φύσιν οὐ καθεύδειν ἢ γὰρ τότε μάλιστα τὸ εἰρηγηρέναι, πρὸς τὴν ἀπό ὅταν, ἢ τὸ καθεύδειν. β. Διὰ τὸ εἰρηστικοὶ λόγος γυμναστικοὶ εἰσις ἢ ὅπ' ἔχουσι τὸ νικᾶν, ἢ ἠπάσθη πικρόν, φιλονεικίαν οὐκ ὀκνοῦσι ποιεῖσι. καὶ γὰρ νικῶντες, διὰ τὸ χεῖρεν **D** αμαρτῶν μάλιστα ἐρεῖσιν καὶ ἠπάσθη, ὡς κωαρχοῦμενοι καὶ οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι ταῦτ'. διὸ καὶ μαχοῦμενοι καὶ ἠπιοῦ ὄντες, πολλὰ κίε οὐ βούλονται διαλύεσθαι. γ. Διὰ τὸ τοῖς παρεδείγμασι χεῖρεσιν οἱ ἀνθρώποι ἐν ταῖς ῥητορείαις καὶ τοῖς λόγοις μάλιστα ἢ ἐν ἐπιθυμίαςτων, ἢ ὅπ' τῶν τε μανθάνειν χεῖρεσι καὶ τῶν ταχῶν, ἢ ῥῶν δὲ, διὰ τῶν παρεδειμάτων καὶ τῶν λόγων μανθάνουσιν. α. γὰρ ὅσασι, ἐστὶ ταῦτα καὶ ὅπ' μέρες, τὰ ἢ ἐπιθυμίαςτα, ὅσα δείξει ὅταν ἐν τῶν καδοί, α. ἢ ἴπον ἴσθη ἢ τὰ μέρη, ἢ οἷς αὐ μάρτυροσιν πλείοις, μάλιστα πτεύομεν. τὰ δὲ παρεδείγματα καὶ οἱ λόγοι, μάρτυροσιν ἐοικασιν. α. ἢ διὰ τῶν μάρτυροσιν, ῥᾶ δὲ οἱ πῖσαι. ἐπὶ τὸ ὅμοιον μανθάνουσιν ἢ δέας. τὸ δὲ παρεδείγμα καὶ οἱ μῦθοι, τὸ ὅμοιον δεικνύουσι. δ. Διὰ τὸ ῥητορα **F** ῥῶν καὶ χερματιστῆν καὶ στρατηγὸν λόγους δεικνύουσι, τὸ δὲ ἐν ὑποκρίτω, ἐκ λόγους, nisi similem docent. 4. Cur oratorem, imperatorem, & mercatorem callidum appellare solemus, tibicinem, histricum, hoc appellare nomine non solemus?

A eorum, quae ad literarum studia pertinent, Sectio decima octava, cuius quaestiones 10.

CUr alios, si legere coeperint, somnus occupat, etiam nolentes: alios vigilare volentes liber susceptor: reddere pervigiles potest? An in quibus motus spirituales sunt, scilicet ob frigiditatem vel naturae vel materiae melancholicae, qua excrementum spirituale crudum causa frigiditatis consistit, his, cum intelligenda mouetur, insistentisque alicui intelligere nequit, repellitur motus alter, qui refrigerandi vim habet: itaque potius dormire incipiunt. At ubi aliqua in re intelligentiam firmarunt, quod lectio facere solet, nimirum a motu spiritali illo mouentur, cum nihil sit, quod eum repellat: itaque dormire non possunt. Quorum autem secundum naturam habitus est, eorum virtus intelligendi cum aliqua in re consistit, nec variè se dispergit, caetera quoque sita eo in loco haerent, quorum requies somnus est. Vbi autem mens constitit, & quasi fatigata succubuerit, caput aggrauat, verpote quae sita in eo sit, somnumque inducit: at cum secundum naturam animus noster agitur, nullo tum somno premitur: tum enim maximè viuunt: vigilantia autem, quam somnus, causa potius est, cur viuere valeamus. 2. Cur contentiosa disputatio ingenia exercere possit? An quòd in eo disputandi genere accidit, ut crebrò quis aut vincat, aut vincatur: protinus ergo contentiosus hinc homo redditur, quando vel vincendo per laetitiam magis, magisque adducitur, ut in contendendo perseveret: vel victus enititur, ut quod amissit recuperet. Quod idem vel in caeteris certandi generibus euenit. Quam ob rem saepe inter pugnandum, quanquam quis inferior est, tamè cessare minime patitur. Cur homines in orando exemplis, & fabulis potius gaudent quam commentis? An gaudent, quia & discunt, & celeriter discunt. Atqui per exempla, & fabulas facilius discitur. Sunt enim quae explorata habeantur, & particularia sint. Ratio autem commentanti demonstratio ex vniuersalibus est, quae minus, quam partes, nouimus. Adhuc iis credere magis solemus, quae plurium testimonio confirmantur. Exemplum autem, & fabellae testimoniorum speciem gerunt: fides autem per facilis est, quam testimonium fecerit: additur, quòd verisimile quisque libentius discit: exemplum autem, & fabellae rem non